

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת בחקתי תשפ"ד

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

לחיות ביחד

מעט נופתע לגלות, כי רוב השירות אינם נאמרו על מעשה ניסים של הצלחה והרווחה שהיו עם דוד ולא על זכייה בפרס כספי גבוה או בכל דבר אחר המעורר קנאה בלב הזולת, אלא רובם נאמרו עודו בתוך הצרות הגדולות והקשות שהיו עמו, שרוב בני האדם היו מורידים נחלי דמעה על קורות חיים דומות לאלו.

{דוגמא: כאשר אבשלום בנו רדף אחריו להורגו - אמר: 'מִזְמוֹר לְדָוִד בְּכִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשָׁלוֹם בְּנוֹ. ה' מָה רַבּוֹ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלָי. רַבִּים אִמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לֹא בְּאֱלֹקִים סָלָה...' (מז' ג)

וכן, כאשר שאול רדף אחריו להורגו - אמר: 'לִמְנַצֵּחַ... בָּבוֹא הַיָּפִים וַיֹּאמְרוּ לְשָׂאוֹל הֲלֹא דָוִד מְסַתֵּתָּר עִמָּנוּ: אֲלֹקִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבְגִבּוֹרְתְּךָ תְּדִינֵנִי...' (מז' נד)

וכן, בכל שאר צרותיו היה פונה אל הקב"ה: 'תַּפְּלָה לְדָוִד הַטָּה ה' אֲנֹכִי עֲנֵנִי בִּי עֲנֵי וְאֶבְיֹן אֲנִי... חֲנֵנִי אֲדֹנִי בִּי אֲלִיף אֶקְרָא בְּלַיִם... בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָא בִּי תַעֲנֵנִי' }

יתרה מזו, המתבונן בספר תהלים יבין שהדברים לא נאמרו ברגע אחד של מחשבה ופליטת פה עראית, אלא במחשבה עמוקה, חכמה ובתבונה.

דוד סידר דבריו לפני הקב"ה כהוגן עודו בתוך צרתו וצוקתו - ('צרות קָבְבִּי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי') הוא שייך את המכאובים כולם להשגחה העליונה, הוא פנה אל הקב"ה על כל רצון ורצון שהיה בו. הוא לא רק אמר: 'שְׁוִיֵּתִי ה' לְנִגְדִי תָמִיד' - אלא, הוא חי כך. לכך שוחח עם הקב"ה בכל עת.

דוד המלך נפטר בחג השבועות חג מתן תורה - ולא לחינם! ניתן לומר שדוד המלך היה 'חי בתורה' כאשר התורה הביאה אותו לחיות עם הקב"ה רגע רגע, לא ב'קרי' אלא בקביעות שזו תכלית התורה.

מתוך דברים אלו נוכל להבין את דברי המדרש: "אמר רבי: עשרים ושתים 'אשְׁרֵי' כתובים בתהלים כנגד עשרים ושתים אותיות, ועליהם הוא אומר: 'הִיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִפִּי לְפִינֶיהָ ה' צוּרִי וְגָאֲלִי' (תהלים יט טו), דהיינו, ביקש דוד המלך שייחקקו חכמים לדורות עולם, שכל הקורא והוגה בספר תהלים לא יהיה זה כקורא שאר ספרים בעלמא, אלא הקורא בהן יהיה נוטל עליהן שכר כאילו עסק בענייני 'נגעים ואהלות'. עכ"ל."

בפרשה מוזכרים מספר פעמים רצף המילים: "וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי" ומהו עמי בקרי?

על פסוק זה כתב האלשיך דבר עצום: "תִּלְכּוּ עִמִּי קָרִי" - דהיינו, באופן שעודכם הולכים עמי בתורתי, רק שלא תייחסו הצרות בהשגחה מאתי, רק תאמרו שהם מקרה". אזי התוצאה היא - וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּחַמַּת קָרִי וְיִסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי.... - פלא עצום!

נלמד ממשפט זה, שיש בחינה כזו שאדם הולך עם הקב"ה שומר מצוותיו, 'בתורת ה' חִפְצוֹ' אלא שהוא 'הולך' עמו בקרי. דהיינו, אינו מייחס את כל מה שקורה עמו לקב"ה, אלא תולה זאת ביד המקרה. על זה אומר הקב"ה כי הנהגה זו חסרה, אדם החי כך יהיה נתון יותר למאורעות הטבע, וזאת משום שהקב"ה אינו מבקש שנעשה רצונו ובעניינים הפרטיים שלנו נסתדר לבד אלא רצונו שנקיים המצוות ונהגה בתורה ויחד עם זאת - 'נַחֲוִיהָ עִמּוֹ!'. נרגיש שהולך עמנו בכל רגע.

אדם שהחיים שלו אינם במקרה אזי כל רצון המתעורר בו לדבר מה, אף דבר פעוט 'מחוט ושרוך נעל' - ועד - 'הארץ וכל אשר עליה', הוא ידע לפנות בתפילה ובבקשה אל הקב"ה, לשותף אותו בכל משאלה ומשאלה, שישירה ברכתו במעשה ידיו, שהרי הוא 'ריבון כל המעשים'.

ולא רק במה שחפץ, אלא אף במה שקורה עמו כנגד רצונו הוא משתף בכך את הקב"ה, ומרגיש כי נעשה בתכלית הדקדוק, עד כדי כך שאם לא היה מתרחש מקרה זה, היה חסר והיה נובע לו מכך הפסד עצום.

כאשר אדם שומר תורה ומצוות ואינו פונה אל הקב"ה בכל צרכיו, הרי הוא דומה לאדם שמשלם חודש בחודשו לחברת ביטוח האמורה לכסות על הנוקים שיתרחשו עמו וכאשר נתקע לו הרכב או כל נזק אחר, הוא הולך 'לשטיבלאך' בבושת פנים ודופק על הבימה בכל חדר וחדר ומבקש נדבה לכסות על הנוק שקרה לו. - האין זו בדיחה?!!...

נוכל לומר שכאשר אנו נקיים: "עִמּוֹ אֲנִי בְּצָרָה" - הקב"ה יקיים - "אֶחָצֶהוּ וְאֶכְבְּדֵהוּ".

מן האנשים שהלכו יחד עם הקב"ה גם 'בְּגִיַּא צְלָמֹת' היה זה דוד המלך. הוא הסמל ודוגמה לאדם שהלך עם הקב"ה צעד אחר צעד בהכרה מלאה, כך את כל קורות חייו היה מושייך אל הקב"ה.

אכן, כאשר אנו פותחים את ספר התהלים אנו מוצאים שהספר כולו גדוש בתהילות שירות ותשבחות, לכבודו של הקב"ה. כאשר נעמיק

המשך בעמ' 3

להקדשת העלון לברכה הצלחה
ורפואה ולעילוי נשמת יקיריכם
היכנסו לאתר כתר תורה ketertora.co.il
ולחצו על הלינק לתרומה. וכתבו בקשתכם

לשאלות בהלכה חייגו
02-5408030
משעות הבוקר ועד 12:00 בלילה

הרב אלון בן שבת

שאלה

אשה אשכנזיה שהייתה רגילה לאכול דגים בחלב כמנהג האשכנזים, וכעת נשאת לספרדי, והספרדים נוהגים לאסור אכילת דגים בחלב כנוודע, והאשכנזים מקילים בזה, וכעת בהתקרב חג השבועות הגיעה לשאול, האם מותר לה להמשיך במנהגה הקודם להקל בזה, או שעליה לנהוג בכל כמו בעלה?

תשובה

כתב שולחן ערוך יורה דעה סימן ריד סעיף ב דקבלת הרבים חלה על כל בני העיר ואפילו בדברים שלא קבלו עליהם בני העיר בהסכמה אלא שנוהגים כן מעצמם לעשות גדר וסייג לתורה, וכן הבאים אחריהם מחוץ לעיר לדור שם הרי הם כאנשי העיר וחייבים לעשות כתקנתן, ואף בדברים שהיו אסורים בהם בעירם מפני מנהגם ואין מנהג העיר שבאו לדור בה לאסור, הותרו בהם אם אין דעתם לחזור.

ומקורו מתשובת הריב"ש סימן שצט בשם הרמב"ן והובא בבית יוסף. (ועיי' בשו"ת יביע אומר חלק ה סימן לו אות ב-ג שדן בדברי הרמב"ם בזה ובסתירת מרן השו"ע בסימן תסח ס"ד שפסק כהרמב"ם)

ולפי זה הוא הדין באשה שנשאת לבעל שנוהג להקל או להחמיר היפך מנהגה הרי היא כדן הולך ממקום שאין עושים למקום שעושים ואין דעתו לחזור שיש לו לנהוג כאנשי אותו המקום שבא לשם ולא כמנהג אותו המקום שיצא משם, ואם אותה אשה אשכנזיה צריכה לנהוג כבעלה הספרדי בין להחמיר ובין להקל ולא תוכל לאכול דגים בחלב וכמנהג הספרדים.

ואין לחלק דהשולחן ערוך מיירי שכל אנשי אותו המקום נוהגים היפך המקום שאותו היחיד יצא משם ולכן עליו לנהוג כמותם בכל, אבל כאן בארץ ישראל אף שהוא אתרא דמרן הלא עדיין רבים הם מבני אשכנז שממשיכים במנהגם כאותו המקום שיצאו משם היפך מנהגי הספרדים, ואינם נגררים אחרי הרוב ותוכל האשה להמשיך במנהגה.

אלא שמעיקרא מה שנהגו האשכנזים בארץ ישראל היפך מרן השולחן ערוך אינו על נכון, שהרי כתב מרן בשו"ת אבקת רוכל סימן ריב: עיר שבאו לדור בתוכה ספרדים ואשכנזים, והספרדים היו מרובים על האשכנזים, והיה על האשכנזים לנהוג כמנהג הספרדים בין להקל ובין להחמיר, וכן עשו, והגם שאחר כך באו עוד אשכנזים אחרים ונתרבו האשכנזים על הספרדים, צריכים האשכנזים לנהוג כמנהג הספרדים אפילו להקל, לפי שהראשונים בטלו לגביהו, והו"ל כאילו כולם ספרדים, והבאים אחר כך בטלים לגביהו, ואם באו להחמיר על עצמם אינם רשאים מפני המחלוקת.

נמצא דאעיקרא מה שנהגו האשכנזים כאן היפך השו"ע אינו כהוגן, בהיות שמתחילה היו המיעוט, היה להם בתחילה לנהוג כדעת מרן, וכל אותם רבים שיבואו אחר כך היו בטלים ברוב,

ואפילו אם נאמר שמה שהאשכנזים אינם נוהגים בכאן כהספרדים, הוא מאחר שכיון שעל אף שבתחילה לא נהגו כשורה ולא קיבלו על עצמם את פסקי מרן השולחן ערוך אף שהיו מיעוט דמיעוט, אך אחר שכבר המשיכו במנהגם כאן, ממילא האשכנזים הנוספים הבאים אחריהם יכולים לנהוג כמנהג האשכנזים שכבר נמצאים, שהרי כעת כבר אינם בטלים ברוב, אך עדין יש לומר שהאשה תהא נגררת אחר בעלה בין להקל ובין להחמיר, שאם לא כן יהיה בטל השלום בית שכל אחד יהיה חולק המאכל לעצמו,

המשנן בעמ' 3

הלכה לעשה

הרב יצחק אלון

קבלן שיפוצים שקלקל

ראובן שכר את שמעון שהוא "קבלן שיפוצים" לשפץ את דירתו, ותוך כדי מהלך השיפוצים נגרם נזק לקיר של שכנו דוד, וכעת דוד בא ושואל את מי יתבע על הנזק, האם את ראובן השכן שהביא את המשפץ, או את השיפוצניק. כמו כן מה מידת אחריותו של השיפוצניק לנזק שהוא עשה.

תשובה: על דוד לתבוע פיצויי נזק מהשיפוצניק, מכיון שבדרך כלל כיום השיפוצניקים הם עובדים בקבלנות ולא שכירי יום, ולכן כל אחריות של הנזקים שעשה השיפוצניק בעבודתו חלים עליו, והוא לבדו צריך לשאת בתוצאות מעשיו.

והנה טרם נגיש לברר דין זה עלינו להגדיר את אחריותו של הפועל.

נאמר במשנה בבא מציעא (פ:) כל האומנין שומרי שכר הם, פירש"י בד"ה שומר שכר, - להתחייב בגניבה ואבידה. כמו כן מצינו שאחריותו של הפועל במקרים מסויימים גדולה מזו של אדם רגיל שהזיק, והדוגמה לזה היא בגמ' בב"ק (צט:): אמר ר' יוחנן טבח אומן שקלקל חייב, וכך נפסק בשו"ע חו"מ (סי' שו א-ב) וכתב הרשב"א אם טבח אומן הוא בשכר חייב, דלחכי יחבי ליה אגרא כי היכי דלידוק טפי (=משלמים לו שכר שדייק ויהיה זהיר בעבודתו).

והנה בנדון שלנו יש חילוק בין פועל שכיר לפועל בקבלנות, (=פועל שכיר הוא מקבל עפ"י יומית/חודשית, ופועל בקבלנות מקבל בסיום העבודה) אם הפועל הוא שכיר אז ראובן בעה"ב משאיר לעצמו את הכח להיות אחראי על דרך ביצוע העבודה ולכן במקרה שהזיק הפועל השכיר, אזי ראובן נושא באחריות לנזקים שנגרמו על ידי הפועל תוך כדי ביצוע העבודה. לעומת זאת בפועל קבלן אין לראובן בעה"ב כל אחריות על הנזקים, מכיון שהפועל קיבל על עצמו להביא עבודה מושלמת וע"ז הוא מקבל שכר, ולכן אם באמצע קרו תקלות האחריות על הקבלן ולא ראובן.

ויסוד זה הוא בעצם מהמשנה בב"ק (צח:): הבנאי שקיבל עליו לסתור הכותל ושיבר אבנים או שהזיק חייב לשלם (וכן פסק הרמ"א שם סי' שו סעיף ב). וכתוב בספר השיטה מקובצת (שם) בשם ר' יהונתן בד"ה הבנאי "אי נמי הזיק אחרים בסתירת הכותל חייב, דאיבעי ליה לעיוני, דאדם מועד לעולם. אבל בעה"ב פטור, שהרי כל המלאכה על האומן ובעה"ב מסולק משם, ומשום הכי נקט דוקא קיבל, אבל אם היה שכיר יום שלא נסתלק בעה"ב משם, השמירה מוטלת על שניהם, ושניהם משלמים", וכ"כ המאירי. זאת אומרת שבגלל שפועל הוגדרה מלאכתו כקבלנות הוא אחראי מלא על תוצאת הנזק, משא"כ בפועל שכיר. וכ"כ הסמ"ע (שם ס"ק א) ויעויין עוד בשו"ת דברי שמואל (ארדיטי חו"מ סי' כ).

זאת ועוד יעויין בקובץ שיעורים על מסכת בב"ק (ח"א אות קמב) שמביא שגם אם הבנאי עשה כפי מה שאמר לו בעה"ב ונשברו חלק מהאבנים פטור הבנאי, אבל אם ע"י שבירת האבנים נגרם נזק לאחרים הבנאי חייב.

וישנו טעם נוסף לחיובו של הקבלן במה שהזיק את השכן שכל שכן שבונה בדירתו כיון שצריך להשתמש בחצר המשותף של השכנים הוא מתחייב לשלם להם על כל הנזקים שיגרמו שהשכנים אינם מסכימים להרשות להשתמש ברשותם להוציא ולהכניס אם יזיק אותם, ולא ישלם להם כן דעת הגר"י סילמן שליט"א וכן כתבו בספר הישר והטוב (ח"ח סי' י"ז וסי' י"ח) עיי"ש.

מסקנה: אשר על כן בנידו"ד על דוד לתבוע פיצויי נזק מהשיפוצניק, מכיון שבדרך כלל כיום השיפוצניקים הם עובדים בקבלנות ולא שכירי יום, ולכן כל אחריות של הנזקים שעשה השיפוצניק בעבודתו חלים עליו, והוא לבדו צריך לשאת בתוצאות מעשיו.

המשן מע' 1 - מאמר השבוע - הרב אברהם רחמים

ולכאורה מהו הדמיון בין ספר תהלים - לנגעים ואהלות, האין זו הגזמה ולו במעט שיהיה קשר בין השניים?

אלא כמו שאמרנו רוב השירות והפניה אל הקב"ה המופיעות בתהלים, הרי שהן על צרות וייסורין וכידוע, נגעים הם גם חלק מייסורין. וכן 'אהלות' הן דינים של טומאה, ואבי אבות הטומאה הוא - מת אדם שנפשו יצאה ממנו.

דוד המלך חווה הרבה ייסורין - כנגעים על בשרו, אלא שעל יסורין אלו שהיו לדוד, הוא לא חירף וגידף כלפי מעלה אלא להפך הצליח לומר דברי שבח ואמונה.

בשל כך, ביקש שכל העוסק ב'תהלים' שהם דברי שבח שנאמרו לקב"ה בעת צרות וקשיים יהיה נחשב לו כעוסק בנגעים ואהלות' שהעוסק בהם גם כן נחשב לו כאילו עברו על בשרו נגעים ואהלות והן לו לכפרה, כנאמר 'ונשלמה פרים שפתינו'.

וניתן לומר כי כל אדם הזוכה לומר תחינה ובקשה, הודאה, שיר ושבח על צרותיו, הרי זה כעוסק בנגעים ואהלות' שהוא מטהר את הנגעים שלו ונזהר מלהיטא בהם. שאילו הוא נופל לעצבות וייאוש הרי שהוא מסלק את השכינה ממנו וכאשר אומר תהלים בעת צרותיו הרי הוא להפך, מברך על הרעה וכל המשתף שם שמים בצרתו הברכה שורה עליו.

(מובא בגמרא אמר רב הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפרי: כל המשתף שם שמים בצערו - כופלין לו פרנסתו, שנאמר 'וְהָיָה שְׂדֵי בְצָרָיָהּ וְכֶסֶף תַּעֲשׂוֹתָ לָהּ' (איוב כב כה) שהכסף מעופף לפניו. (ברכות סג.) ופרש"י: "המשתף שם שמים בצערו - שמברך על הרעה דיון האמת, אי נמי: שמבקש רחמים מלפניו.")

נוכה לחיות יחד עם הקב"ה בכל עת - אמר!

המשן מע' 2 - נשאלו בקו - הרב אלון בן שבת

וכן כתב מפורש בשו"ת הרשב"ץ חלק ג סימן קעט שבמקומות שיש קהילות חלוקות במנהגיהם, ונשא איש מאנשי קהלה אחת אשה מאנשי קהלה האחרת אין ספק שהאשה נכללת עם בעלה בכל חיובו, דאשתו כגופו בכל הדברים ונפטרת מקהלת בית אביה ומילתא דפשיטא היא שלא יהיו שניים יושבים על שולחן אחד חלוקין בעיסותיהן, האסור לזה מותר לזה, והשאלה אינה אלא אם נתאלמנה האשה אם חוזרת למנהג בית אביה וכו' ע"ש

והנה ראיתי בחזון עובדיה פסח עמוד פח שכתב שאשה ספרדיה הנשואה לאשכנזי והייתה נוהגת היתר בבית הוריה באכילת קטניות אע"פ שבבית בעלה אין ראוי שתבשל אורז וקטניות לעצמה בפסח, מכל מקום שהולכת לבית אביה מותר לה לאכול עמהם שמכיון שארץ ישראל אתריה דמרון לא אמרין שקבלה עליה מנהג ארצות אשכנז לגמרי.

הרי שעל אף שמעיקר הדין היא מותרת באכילת קטניות ואינה נגזרת אחר בעלה כיון שארץ ישראל היא אתריה דמרון, (מה שאין כן באשכנזי לספרדי) מכל מקום כתב שאין ראוי תעשה כן בפני בעלה וטעמו ברור על פי התשב"ץ הנ"ל שלא יהיו חלוקים בעיסתם ובטל שלום הבית.

ולכן נראה שאין לאותה אשה אשכנזיה להקל לאכול דגים בחלב היפך מנהג בעלה שהוא ספרדי.

(וראיתי כמה שטעו והקשו מהא דהתיר בחזון עובדיה לאשה ספרדיה הנשואה לאשכנזי לאכול קטניות בפסח בבית הוריה, ורצו גם כאן להתיר לאשכנזיה הנשואה לספרדי לאכול דגים בחלב בבית הוריה, ואינו דומה כלל, ונראה כי לא ראו הדברים במקורם, כי בחזון עובדיה כתב דבספרדיה הנשואה לאשכנזי אף שהיה לה לילך אחריו בכל מנהגיו לחומרא ולקולא, מכל מקום כיון שארץ ישראל הוא אתריה דמרון, לא אמרין שקבלה עליה מנהג ארצות אשכנז לגמרי, ולכן יכולה לכל הפחות לאכול קטניות בבית הוריה, ואפילו בבית בעלה מעיקר הדין שרי, אלא שאין ראוי כל כך לנהוג היפך בעלה, ואכן לגבי בשר חלק יש לה לאכול אך ורק בשר משיחית כדעת מרן השולחן ערוך, ואם כן בדין ההפוך באשכנזיה לספרדי פשוט וברור שנגזרת אחריו לה לחומרא והן לקולא גם בביתו וגם בבית הוריה)

אלא שראיתי להרה"ג דוד שלום נקי שליט"א מחבר הספרים בהלכה ובאגדה שכתב שדווקא בדבר של הלכה או מנהג שנהגו אותו לגדר וסייג, בזה האשה מקבלת עליה את כל הלכות ומנהגיה בעלה, כדין המעתיק את מקום מגוריו למקום אחר, שנותנים עליו כל דיני המקום שהלך לשם בין להקל ובין להחמיר.

מה שאין כן באכילת דגים בחלב שאינו אלא מנהג הבא מחשש סכנת בריאות, ואינו נובע מגדר וסייג הלכתי, וכיון ששנים רבות האשכנזיה הזאת אכלה בבית אביה, ולא הסתכנה ולא כלום, וכי בגלל שהתחתנה עכשיו עם ספרדי, אם תאכל פיצה עם אנושיו היא תסתכן חלילה! אם כן למה לנו לענות אותה בחינם! לכן ברור שרשאית לאכול כמו שהיתה בבית אביה רק שתאכל כן שלא בפני בעלה דוקא.

ולענ"ד אין להתיר בזה ומה ששנים רבות אכלה ולא הסתכנה אין זה לא מעלה ולא מוריד, כיון שכל ענין דין אכילת דגים בחלב בעיקרו, מלבד שהוא נתון במחלוקת גדולה בדעת מרן הבית יוסף אם הוא אסור אם לאו, הוא נתון גם כן במחלוקת בדעת הרופאים עצמם אם יש סכנה בדבר אם לאו,

ודיעות הרופאים החוששים בזה לסכנה הובאו בספר הליכות עולם חלק 2 עמוד כ ואילך, ומנגד החתם סופר סימן קא כתב דנאמן עלינו גדול הרופאים הרמב"ם שסובר שאין בזה שום סכנת חולי, וכן כתב הגאון הרופא רבי יצחק למפרונטי בספר פחד יצחק מערכת ב דף סט ע"ב: כל ימי גדלתי בין החכמים וקני הרפואה ולא מצאתי סעד למה שכתב הרב שארית יהודה בשם הרופאים שיש סכנה באכילת דגים בחלב ומכל מקום כיון שהדבר יצא מפי המלך הוא מרן הבית יוסף מנעתי מתוך ביתי אכילת דגים עם גבינה או חמאה עכ"ל.

אתה הראת לדעת שאף שהיה ברור להרב פחד יצחק שאין חשש סכנה בכל זאת כתב לאסור בזה כיון דנפיק מפומיה דמרון, והמנהג הפשוט והברור היום אצל כל הספרדים לאסור בזה, וממילא אין שום נפקא מינה אם אכן יש בזה חשש סכנה או לא, ואין זה מעלה ומוריד מה שאכלה עד היום ולא קרה לה דבר, עדיין יהיה הדבר אסור מחמת שכל הספרדים נהגו בזה כמו מרן הבית יוסף.

ומה שרצה הרב שליט"א להוכיח עוד מהא דאם בישל דגים בחלב דביעבד התבשיל מותר ואין צריך אפילו שישים וכדכתב כן להדיא בהליכות עולם הנ"ל, ואם זה אכן מוזיק מה לי לכתחילה ומה לי דיעבד והלא חמירא סכנתא מאיסורא?

ואולם ברור הדבר שהטעם שבדיעבד מותר הוא מאחר והרבה פוסקים העלו להקל בזה וגם בדעת מרן הבית יוסף יש שכתבו שהוא טעות סופר ושבתמקום לכתוב דגים וחלב יש לכתוב דגים ובשר ועוד שיש כמה וכמה רופאים שכתבו שאין חשש סכנה כלל אלא שעל כל פנים כיון שפשט המנהג לאסור בזה כאותם הנוקטים כן בדעת מרן, יש לנו לומר דעד כאן לא החמירו אלא לכתחילה ולא לעניין דיעבד, אבל אין להוכיח מכאן כלל שאין כאן חשש היזק, וגם אין זה משנה אם יש חשש היזק או לא כיון שכבר פשט המנהג לאסור בזה בין הספרדים

ולכן נראה שאין לאשה אשכנזיה הנשואה לספרדי להקל לאכול דגים בחלב מאחר וצריכה לנהוג בכל כהבעל בין לקולא ובין לחומרא.

בברכה
אלון בן שבת

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

בית ההוראה
קו ההלכה

כתר תורה

efrdt - 052-7164398

**רבני הקו נותנים מענה
לכל חלקי הארץ
ואזור בנימין בפרט**

**בית ההוראה נותן
מענה הלכתי ויעוץ רפואי
בדיני טהרת המשפחה**

על פי פסקי מרן הגאון
רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל
ובנו ממשיך דרכו הראשון
לציון הרב **יצחק יוסף** שליט"א

**ברכה
קו ההלכה כתר תורה**

חייגו במשך כל שעות היום

02-5408030

שור המאה ה-20 המזרח

הרב יוסף חיים בן שבת

חכם יוסף מרדכי מיוחס

הראשון לציון, חכם יוסף מרדכי מיוחס. נולד לאביו, הראשון לציון חכם רפאל מיוחס, בשנת תצ"ח (1738) בירושלים. כבר בהיותו נער נתפרסם שמו בין חכמי ירושלים, והוא נשא לאשה את בתו של הראשון לציון חכם יום טוב אלגאזי. כדי למנוע בלבול אמרתי לסקור מעט מוזעיר ובקיצור נמרץ מקוצר היריעה אודות משפחת מיוחס. משפחה מלאה היסטוריה ועניין רב.

א. משפחת מיוחס הגיעה לארץ בתקופת גרוש ספרד ומיוחסת עד לבית פרעש משבט יהודה המוזכר במסכת תענית שהיו ממונים על העצים לבית המקדש. **ב.** אחיו הצעיר היה רבי אברהם מיוחס מח"ס "שדה הארץ". **ג.** אביו היה הראש"ל רבי רפאל ב"ר שמואל מיוחס מח"ס "פרי האדמה". "מזבח אדמה" ועוד. **ד.** חכם משה יוסף מרדכי מיוחס עליו אנו כותבים השבוע, הלא הוא נכד לרבי ישראל יעקב חגיז ונזן לרבי משה גאלנטי שהיה גם ראש"ל וכבר כתבו אודותיו בעבר.

בימי בחורו למד עם מרן החיד"א בישיבת המקובלים 'בית אל' וחיבר ספרים רבים בקביל למרן החיד"א. כאשר מרן החיד"א הוציא את ספרו 'שער יוסף' הוציא חכם משה יוסף מיוחס את ספרו 'שער המים', וכאשר מרן החיד"א הוציא את ספרו 'ברכות יוסף' הוציא חכם משה יוסף מיוחס את 'ברכות המים', וכאשר הוציא את 'חיים שאל' כתב את 'מים שאל' וכן הלאה.

בעת מסע נפוליאון בארץ ישראל, כשהנה ברמלה שנכבשה ללא התנגדות, נפוצה שמועה כי פניו של נפוליאון מועדות לירושלים. יהודי ירושלים השתתפו בעבודות ביצור העיר, ואף קיבלו רשות מחכם משה יוסף מרדכי מיוחס, לעבוד ביום השבת לשם כך.

בשנת תקנ"ד יצא כשליח דרבנן למצרים ובשנת תקנ"ו יצא בשליחות להודו. ובשנת תקס"ב חכם משה יוסף מרדכי מיוחס נתמנה לראשון לציון ושימש בתפקיד זה עד פטירתו.

חכם יוסף מרדכי מיוחס חיבר חיבורים רבים, חלקם נותרו בכתב יד. בין חיבוריו שנדפסו: 'ברכות המים' – על ארבעה טורים, 'מים שאל' – שו"ת על יורה דעה ואבן העזר, 'שער המים' – על השו"ע, 'פני המים' – על תולדות חכמי ישראל, 'מים ראשונים' – על הרמב"ם, 'ועין המים' – קרא לספר בשם זה משום שהתחיל להתעורר. וכדלקמן.

מעשה שהיה, במופת המוסלמי של ירושלים שמינה אותו לפני מותו כאפוטרופוס על בניו ובני ביתו. והנה נכדו של המופתי שהיה אז צעיר לימים היה תמיד רעב ללחם מחוסר פרנסה ואף אחד משפחתו לא רצה לעזור לו בעניו, ולא מצא אצלם אוזן קשבת זולת אצל הראשון לציון הרב מיוחס אשר חמל עליו, להושיט לו עזרה בעת צרתו וסייע בידו להשתלם בהשכלה גבוהה, ומאז נקשר הצעיר הזה בקשרי ידידות רבה עם הרב.

עשר שנים לאחר מכן עלה בן הסולטן לגדולה ומנהו השולטן של מורקיה למושל על ארץ ישראל. והנה, אחר שחזר מקושטא והגיע לרמלה, המיל על יהודי ירושלים מס כבד מנשוא כשלושים אלף לירות של אז, שלא היו יכולים בשום אופן לסלק. הראשון לציון הרב מיוחס וסגנו המלי"ץ הרב מרדכי הלוי, נסעו בלב נשכר לרמלה להקביל פניו ולבקש ממנו ולהתחנן לפניו לבטל את הגזירה, והמושל החדש שהכיר מיד את מיטיבו ואיש חסדו קיבל את פניו בכבוד רב ובהיכנה. וכשהרב הודיעו שהוא ירד מירושלים בכוונה להתחנן לפניו על ביטול הגזירה של המס על תושבי ירושלים אשר הוא עומד בראשם, נעתר לו השר ואמר כבודך יקר בעיני מאוד. ולמענך אני מוותר על שני שלישים מסכום המס שהמלתי על צאן מרעיתך, ובתנאי שיפרעו מיד את 10,000 הנותרים שהוטלו עליהם.

הרב המלי"ץ התערב בדבר והוסיף להפציר במושל שיבטל את כל המס, והמושל נתמלא חימה, ופקד על השוטרים להוציאו להורג מיד, באומרו, די לי שויתרתי על שני שלישים מסכום המס. לשמע הדין נגשו השוטרים אל הרב המלי"ץ להוציאו להורג, נפל הרב הראשון לציון הרב מיוחס לרגליו של המושל ובקש בתחנונים ובדמעות שלישי לבטל גזר דינו. אמנם לבסוף המושל נעתר לבקשת הראשון לציון והרב המלי"ץ ניצול מגזר הדין הנורא הנ"ל אך מרוב כהלה פחד ואימה שבאו באופן פתאומי נתעורר הראשון לציון בשתי עיניו ונשאר סומא עד יום מותו. ואז חיבר את ספרו עין המים על שם עיניו שכחו עד סוף ימיו. (ענף עין אבות)

נלקח לבית עולמו ביום י"ג תשרי שנת תקס"ז ונטמן בהר הזיתים.

